

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr eitem:	Rhaglen Gyfalaf 2025/26 – Adolygiad Diwedd Tachwedd (sefyllfa 30 Tachwedd 2025)
Aelod Cabinet:	Cynghorydd Huw Wyn Jones, Aelod Cabinet Cyllid
Swyddog perthnasol:	Ffion Madog Evans, Pennaeth Cyllid Cynorthwyol – Cyfrifeg a Phensiynau
Dyddiad y cyfarfod:	20 Ionawr 2026

1. Penderfyniad a Geisir:

- Derbyn yr adroddiad ar adolygiad diwedd Tachwedd (sefyllfa 30 Tachwedd 2025) o'r rhaglen gyfalaf.
- Cymeradwyo'r addasiadau canlynol i'r Gyllideb Gyfalaf, a gymeradwywyd ar 6 Mawrth 2025 ac a addaswyd 11 Tachwedd 2025, o safbwynt dulliau ariannu'r rhaglen (fel nodir yn rhan 3.2.3 o'r adroddiad), sef:
 - lleihad o £7,544,000 mewn defnydd o fenthycia
 - cynnydd o £2,660,000 mewn defnydd o grantiau a chyfraniadau
 - cynnydd o £103,000 mewn defnydd o gyfraniadau refeniw
 - lleihad o £2,387,000 mewn defnydd o'r gronfa gyfalaf
 - cynnydd o £6,364,000 mewn defnydd o gronfeydd adnewyddu ac eraill.

2. Y rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

Cyfrifoldeb y Cabinet yw cymryd camau, fel bo angen, er mwyn sicrhau rheolaeth briodol dros gyllidebau'r Cyngor. Rhaid sicrhau trefniadau ariannu priodol ar gyfer cynlluniau'r Cyngor i wario ar gyfalaf. Y Cabinet sydd wedi'u hawdurdodi i addasu'r rhaglen gyfalaf. Gofynnir am gymeradwyaeth i'r rhaglen arfaethedig (rhan 3.2.2) a'i ariannu (rhan 3.2.3).

Argymhellir yma gamau er mwyn sicrhau ffynonellau ariannu pendant am gynlluniau cyfalaf 2025/26 – 2027/28.

3. Cyflwyniad a Rhesymeg

3.1 Cefndir/ Cyflwyniad

Cyflwynir yr adroddiad technegol yma fel rhan o'r drefn adolygu cyllideb 2025/26. Prif ddiben yr adroddiad yw cyflwyno'r rhaglen gyfalaf ddiwygiedig, a chymeradwyo'r ffynonellau ariannu perthnasol. Mae crynodeb yn rhannau 3.2.2 a rhan 3.2.3 o'r adroddiad (rhesymeg a chyfiawnhad dros argymell y penderfyniad) fel a ganlyn:

- Rhan 3.2.1: Prif Gasgliadau
- Rhan 3.2.2: Dadansoddiad fesul Adran o'r rhaglen gyfalaf £152.136m am y 3 blynedd 2025/26 – 2027/28.
- Rhan 3.2.3: Ffynonellau ariannu'r lleihad net oddeutu £0.804m ers yr adolygiad diwethaf.
- Rhan 3.2.4: Manyllder grantiau ychwanegol ers yr adolygiad diwethaf.
- Rhan 3.2.5: Dadansoddiad dangosyddion darbodus cyfalaf.

Mae gan y Cabinet rôl i gymeradwyo'n ffurfiol yr ymgorfforiad o ariannu trwy grant i mewn i'r gyllideb gyfalaf, ond hefyd mae angen delio gyda sefyllfaoedd lle bu newid rhwng blynnyddoedd mewn proffil gwario a newid mewn gwerth cyfraniadau a derbyniadau cyfalaf.

Materion technegol ynghylch ariannu'r cynlluniau sydd gerbron ac mae ymhlygiadau a dadleuon eisoes wedi'u cyfarch wrth fabwysiadu'r cynlluniau cyfalaf unigol.

3.2 Rhesymeg a chyfiawnhad dros argymell y penderfyniad

3.2.1 Prif Gasgliadau

Y prif gasgliadau sydd yn codi o'r sefyllfa ddiwygiedig yw:

- Fod cynlluniau pendant mewn lle i fuddsoddi tua £93.7m yn 2025/26 ar gynlluniau cyfalaf, gyda £48.2m (51%) ohono wedi'i ariannu trwy ddenu grantiau penodol.
- Mae £6m ychwanegol o wariant arfaethedig wedi'i ailbroffilio o 2025/26 i 2026/27 a 2027/28, ond ni achoswyd unrhyw golled ariannu i'r Cyngor ble gwelwyd cynlluniau yn llithro.

3.2.2 Rhaglen Gyfalaf 2025/26 i 2027/28

Gweler isod y rhaglen gyfalaf arfaethedig ddiwygiedig ar ddiwedd Tachwedd 2025, gyda'r sefyllfa arfaethedig ddiwygiedig i'r blynnyddoedd dilynol:

ADRAN	ADOLYGIAD DIWEDD TACHWEDD				Cynnydd/(Lleihad) ers yr Adolygiad Diwethaf £000
	2025/26 £000	2026/27 £000	2027/28 £000	Cyfanswm £000	
Addysg	16,391	8,218	3,450	28,059	89
Amgylchedd	8,301	4,315	479	13,095	593
Cefnogaeth Gorfforaethol	-	-	-	-	-
Cyllid	1,196	737	1,248	3,181	80
Economi a Chymuned	26,608	8,796	2,396	37,800	1,627
Tai ac Eiddo	21,549	5,375	4,103	31,027	(9,441)
Oedolion, Iechyd a Llesiant	2,769	2,700	-	5,469	69
Plant a Chefnogi Teuluoedd	2,877	764	700	4,341	146
Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth	14,041	8,413	5,710	28,164	6,328
Corfforaethol	-	500	500	1,000	(295)
CYFANSWM	93,732	39,818	18,586	152,136	(804)

3.2.3 Newidiadau i'r Ffynonellau Ariannu

Mae lleihad o £0.804m yn y gyllideb ar gyfer y rhaglen gyfalaf dair blynedd ers sefyllfa'r adolygiad diwethaf. Nodir isod y ffynonellau ariannu arfaethedig ddiwygiedig ar gyfer hyn:

ARIANNU	ADOLYGIAD DIWEDD TACHWEDD				Cynnydd/(Lleihad) ers yr Adolygiad Diwethaf £000
	2025/26 £000	2026/27 £000	2027/28 £000	Cyfanswm £000	
Benthyca gyda chefnogaeth	4,070	4,070	4,070	12,210	-
Benthyca Arall	9,930	4,760	-	14,690	(7,544)
Grantiau a Chyfraniadau	53,282	11,680	4,871	69,833	2,660
Derbyniadau Cyfalaf	160	-	-	160	-
Refeniw Adrannol a Chorfforaethol	1,288	-	-	1,288	103
Cronfa Cyfalaf	3,872	11,800	4,350	20,022	(2,387)
Cronfeydd Adnewyddu ac Eraill	21,130	7,508	5,295	33,933	6,364
CYFANSWM	93,732	39,818	18,586	152,136	(804)

3.2.4 Grantiau Ychwanegol

Ers yr adolygiad diwethaf, llwyddodd y Cyngor i ddenu grantiau ychwanegol o £2.991m a rhestrir y rhai mwyaf isod. Mae nifer o addasiadau ychwanegol yn dod â chyfanswm y symudiad i £2.660m (gweler Atodiad 1 am fwy o fanylion):

- £1.000m Grant gan Adran Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (DEFRA) y Deyrnas Unedig tuag at gynlluniau Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr (EPR) am ddeunydd pecynnu
- £0.559m Grant Rhaglen Gyfalaf Llety Trosiannol (TACP) gan Lywodraeth Cymru
- £0.289m Grant o Gronfa Y Pethau Pwysig gan Lywodraeth Cymru tuag at y cynllun Mwyniant Ein Arfordir

- £0.280m Grant gan y Cyngor Chwaraeon tuag at gaeau synthetig
- £0.176m Grant tuag at cadwraeth adeiladau hanesyddol gan Lywodraeth Cymru
- £0.165m Grant gan y Grid Cenedlaethol tuag at waith ym Mharc Padarn

3.2.5 Dangosyddion Darbodus Cyfalaf

Mae Cod Darbodus CIPFA yn nodi'r angen i adrodd ar y Dangosyddion Darbodus (gweler Atodiad 4 am fwy o fanylion).

3.3 Camau nesaf

Gweithredu ar yr argymhellion i ariannu'r rhaglen.

4. Sylwadau Swyddogion Statudol

4.1 Prif Swyddog Cyllid

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelod Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau'r cynnwys.

4.2 Swyddog Monitro

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.

Rhestr Atodiadau:

Atodiad 1 - Manylion y Prif Newidiadau

Atodiad 2 - Manylion Ailbroffilio'r Gyllideb

Atodiad 3 - Gwariant Cyfalaf 8 mis cyntaf 2025/26

Atodiad 4 – Dangosyddion Darbodus Cyfalaf 2025/26

Rhestr Dogfennau Cefndir:

Cyllideb 2025/2026 : [Cyllidebau Blynnyddol](#)

Strategaeth Cyfalaf 2025/26 : Cyngor Llawn 06/03/25: [Eitem 10 - Strategaeth Gyfalaf 2025-26 yn cynnwys Strategaethau Buddsoddi a Benthycu.pdf](#)

Manylion y Prif Newidiadau

Gweler isod y cynlluniau perthnasol sydd yn achosi'r prif newidiadau i'r ffynonellau ariannu ers yr adolygiad diwethaf:

	2025/26 £'000	2026/27- 2027/28 £'000
Benthyca Arall		
• Addasiad pellach Tŷ Gofal Maethu (<i>Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd</i>).	19	
• Menter Benthyca Llywodraeth Leol (LGBI) gan Lywodraeth Cymru - cynllun Atal Dirywiad Ffyrdd (<i>Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth</i>).	4,702	3,135
• Ail broffilio yr elfen Prynu i Osod o'r Strategaeth Tai i gyfnod tu hwnt i'r Rhaglen Gyfalaf tair mlynedd hwn i gyfnod o amgylchiadau economaidd mwy ffafriol (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>).	(12,520)	(2,880)
Grantiau a Chyfraniadau		
• Grant cyfalaf Partneriaeth Bwyd gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Economi a Chymuned</i>).	51	
• Grant tuag at cadwraeth adeiladau hanesyddol gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Economi a Chymuned</i>).		176
• Addasiad Grant Cronfa Ffyniant Bro gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig (<i>Adran Economi a Chymuned</i>).		21
• Grant gan y Cyngor Chwaraeon tuag at gaeau synthetig (<i>Adran Economi a Chymuned</i>).		280
• Grant o Gronfa Y Pethau Pwysig gan Lywodraeth Cymru tuag at y cynllun Mwyniant Ein Arfordir (<i>Adran Economi a Chymuned</i>).	289	
• Grant gan y Grid Cenedlaethol tuag at waith ym Mharc Padarn (<i>Adran Economi a Chymuned</i>).		165

• Grant gan Is-adran Môr a Physgodfeydd Llywodraeth Cymru tuag at gronfeydd pysgota (<i>Adran Economi a Chymuned</i>).	67
• Grant Chwaraeon Cymru a Chymdeithas Chwaraeon Cymru tuag at byllau nofio yn y sir (<i>Adran Economi a Chymuned</i>).	125
• Grant Cronfa Tai â Gofal (HCF) ar gyfer cartrefi i blant gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd</i>).	102
• Grant Cronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ail bwyso lechyd a Gofal Cymdeithasol (IRCF) gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd</i>).	16
• Grant Cyfleoedd Chwarae Cymru (<i>Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd</i>).	10
• Grant Cronfa Integreiddio Rhanbarthol (RIF) – grant ychwanegol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addasiadau sefydliadau a hwyluso gweithio ar y cyd ag asiantaethau eraill (<i>Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant</i>).	36
• Addasiad triniaeth grant gan Lywodraeth Cymru tuag at gynllun Gerddi Traphont, Abermaw (<i>Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth</i>).	(339)
• Cyfraniad deddfwriaeth cynllunio tuag at faes parcio ysgolion Y Gelli a Pendalar (<i>Adran Amgylchedd</i>).	20
• Grant gan Adran Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (DEFRA) y Deyrnas Unedig tuag at gynlluniau Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr (EPR) am ddeunydd pecynnu (<i>Adran Amgylchedd</i>).	1,000
• Grant Rhaglen Gyfalaf Llety Trosiannol (TACP) gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>).	559
• Cyfraniad deddfwriaeth cynllunio tuag at dŷ penodol (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>).	74

Refeniw Adrannol a Chorfforaethol

- Addasiadau cyfraniadau refeniw tuag at amrywiol gynlluniau (*Adrannau Addysg; Economi a Chymuned; Priffyrdd Peirianeg ac Ymgynghoriaeth; Amgylchedd*). 52
- Cyfraniadau Adrannau tuag at offer cyfrifiadurol (Adran Cyllid). 51

Cronfa Cyfalaf

- Addasiadau ar amrywiol gynlluniau'r Cynllun Rheoli Asedau ble mae'r proffiliau wedi addasu heibio'r tair mlynedd yn y Rhaglen Gyfalaf neu grantiau a hawliadau benthyca wedi eu derbyn a rhyddhau adnoddau i'w dosrannu yn y dyfodol (*Adrannau Addysg; Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth; Amgylchedd, Corfforaethol*). (1,626) (761)

Cronfeydd Adnewyddu ac Eraill

- Adnewyddu Cerbydau ac Offer o gronfeydd adrannol (*Adrannau Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth; Amgylchedd; Cyllid*). 541
- Cyfraniadau cyfatebol/ychwanegol tuag at amrywiol gynlluniau (*Adran Economi a Chymuned*). 361
- Cyfraniad tuag at brosiectau gwledig a meysydd parcio (*Adran Amgylchedd*). 142
- Addasu'r cyfraniad o'r Gronfa Breimiwm Treth y Cyngor tuag at y cynlluniau Strategaeth Tai (*Adran Tai ac Eiddo*). 5,319

Manylion Ailbroffilio'r Gyllideb

Gweler isod y prif gynlluniau sydd wedi eu hailbroffilio ers y gyllideb wreiddiol:

	2025/26	2026/27 - 2027/28
	£'000	£'000
Cynlluniau Ysgolion (Cymunedau Dysgu Cynaliadwy ac Eraill) <i>(Adran Addysg)</i>	(4,507)	4,507
Cynlluniau Ysgogi'r Economi ac Unedau Diwydiannol <i>(Adran Economi a Chymuned)</i>	(1,529)	1,529
Cronfa Ffyniant Bro <i>(Adran Economi a Chymuned)</i>	(3,174)	3,174
Cynlluniau Morwrol, Parciau Gwledig a Hamdden <i>(Adran Economi a Chymuned)</i>	(1,272)	1,272
Sefydliadau Plant <i>(Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd)</i>	(764)	764
Darpariaeth Cyd-Ariannu Prosiectau Gofal <i>(Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant)</i>	(1,200)	1,200
Cynlluniau Ffyrdd a Bwrdeistrefol <i>(Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth)</i>	(191)	191
Adnewyddu Cerbydau ac Offer <i>(Adrannau Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth; Amgylchedd; Tai ac Eiddo)</i>	(2,782)	2,782
Cynlluniau Trafnidiaeth a Gwelliannau Trefol <i>(Adran Amgylchedd)</i>	(309)	309
Meysydd Parcio <i>(Adran Amgylchedd)</i>	(44)	44
Systemau TG arbenigol Adran Amgylchedd <i>(Adran Amgylchedd)</i>	(48)	48
Cynlluniau Gwastraff ac Ailgylchu <i>(Adran Amgylchedd)</i>	(1,478)	1,478
Cynlluniau Strategaeth Tai <i>(Adran Tai ac Eiddo)</i>	(160)	160
Cynlluniau Grantiau ac Eraill Tai <i>(Adran Tai ac Eiddo)</i>	(947)	947

Cynlluniau Môn-ddaliadau (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>)	(50)	50
Adnewyddu Cyfarpar Technoleg Gwybodaeth (<i>Adran Cyllid</i>)	(14)	14

Noder :

Ni fydd yr ailbroffilio uchod yn golygu unrhyw golled grant.

Mae amrywiol resymau dilys tu ôl i'r ailbroffilio mewn sawl achos, ond gall yr oedi cyn gweithredu'r cynlluniau yma olygu bod gwasanaethau yn ymdopi'n hirach gyda'r asedau presennol heb eu gwella.

Gwariant Cyfalaf 8 Mis Cyntaf 2025/26

CRYNODEB	RHAGLEN GYFALAF BLWYDDYN LAWN (adolygwyd Tachwedd) 2025/26 £'000	GWIR WARIANT 8 MIS HYD AT 30/11/2025 £'000
Addysg	16,391	7,266
Amgylchedd	8,301	1,224
Cefnogaeth Gorfforaethol	-	-
Cyllid (a Thechnoleg Gwybodaeth)	1,196	625
Economi a Chymuned	26,608	6,424
Tai ac Eiddo	21,549	12,869
Oedolion, Iechyd a Llesiant	2,769	1,337
Plant a Chefnogi Teuluoedd	2,877	1,646
Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth	14,041	4,031
Corfforaethol	-	-
CYFANSWM	93,732	35,422

Noder:

Mae’r gyfran sydd wedi’i wario eleni (37.79%) yn uwch na’r sefyllfa adeg yma'r llynedd (gwariant 5 mis 2024/25 yn 33%), ac yn uwch na dwy flynedd yn ôl (27% yn 2023/24).

Dangosyddion Darbodus Cyfalaf 2025/26

Mae'r Cyngor yn mesur a rheoli ei wariant cyfalaf a benthyca gan gyfeirio at y dangosyddion dilynol.

Mae bellach yn ofyniad yn y Cod Darbodus CIPFA i adrodd ar rhain yn rheolaidd.

Fe adlewyrchir yma'r sefyllfa a'r wybodaeth ddiweddaraf.

Gwariant Cyfalaf

Mae'r Cyngor yn ymgymryd ac yn cynllunio gwariant cyfalaf fel a grynhoir isod.

	Gwir 2024/25 £m	Amcan 2025/26 £m	Cyllideb 2026/27 £m	Cyllideb 2027/28 £m
Gwasanaethau Cronfa Gyffredinol	85.0	94.1	40.2	18.9
Prydlesu Cronfa Gyffredinol	5.3	0.0	0.0	0.0
CYFANSWM	90.3	94.1	40.2	18.9

Mae prif brosiectau cyfalaf y Gronfa Gyffredinol yn 2025/26 yn cynnwys (gweler yr adroddiadau adolygiad am fanylion ailbroffilio lle bo'n berthnasol) :

- Cynlluniau Cymunedau Dysgu Cynaliadwy - £12.4m
- Cynlluniau Cronfa Ffyniant Bro - £11.0m
- Cynlluniau/Strategaeth Tai - £7.5m
- Cerbydau Adrannol - £6.9m
- Cartrefi/Canolfannau Oedolion - £4.5m
- Cynlluniau Eiddo - £3.9m

Gofyn Cyllido Cyfalaf

Mesurir cyllid sy'n ariannu dyled cronnus y Cyngor yn ôl y gofyn cyllido cyfalaf (GCC). Mae hyn yn cynyddu gyda gwariant cyfalaf newydd a ariennir drwy ddyled, ac mae'n lleihau gyda Darpariaeth Lleiafswm Refeniw (DLIR) a derbyniadau cyfalaf a ddefnyddir i ddisodli dyled.

	Gwir 31.3.2025 £m	Amcan 31.3.2026 £m	Cyllideb 31.3.2027 £m	Cyllideb 31.3.2028 £m
Gwasanaethau Cronfa Gyffredinol	179.9	187.4	189.8	187.2

Dyled Gros a'r Gofyn Cyllido Cyfalaf

Yn ôl y canllaw statudol, dylai dyled aros islaw'r gofyn cyllido cyfalaf, ac eithrio yn y tymor byr. Mae'r Cyngor yn cydymffurfio ac yn disgwyl y bydd yn parhau i gydymffurfio â'r gofyn hyn yn y tymor canolig fel a ddangosir isod.

	Gwir 31.3.2025 £m	Amcan 31.3.2026 m	Cyllideb 31.3.2027 £m	Cyllideb 31.3.2028 £m	Dyled ar 30.11.2025 £m
Dyled (gan gynnwys Menter Cyllid Preifat (MCP) a phrydlesau)	100.1	79.2	73.8	71.8	82.7
Gofyn Cyllido Cyfalaf	179.9	187.4	189.8	187.2	

Dyled a'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Gweithredol

Mae'n ofyn cyfreithiol i'r Cyngor bennu terfyn benthyg fforddiadwy (fe'i gelwir hefyd y terfyn dyled awdurdodedig ar gyfer dyled allanol) bob blwyddyn. Yn unol â chanllaw statudol, pennir "ffin gweithredol" is. Dyma'r lefel rhybudd os bydd dyled yn agosáu at y terfyn.

	Uchafswm Dyled 2025/26 £m	Dyled ar 30.11.2025 £m	Terfyn Awdurdodedig 2025/26 £m	Ffin Gweithredol 2025/26 £m	Wedi cydymffurfio ?
Benthyca	94.1	76.7			
Menter Cyllid Preifat (MCP) a phrydlesau	6.0	6.0			
Cyfanswm Dyled	100.1	82.7	200	190	Do

Oherwydd mai offeryn rheolaeth at ddiben monitro o fewn y flwyddyn yw'r ffin gweithredol, nid yw'n arwyddocaol os eir yn uwch na'r ffin ar achlysur oherwydd amrywiadau mewn llif arian ac nid yw hyn yn cael ei ystyried yn fethiant i gydymffurfio.

Cyfran Costau Ariannu i'r Llif Refeniw Net

Er nad yw'r gyllideb refeniw yn talu am wariant cyfalaf yn uniongyrchol, mae'r llog sy'n daladwy ar fenthyciadau a Darpariaeth Lleiafswm Refeniw (DLIR) yn gost ar refeniw. Gelwir y ffi net flynyddol yn gostau ariannu. Cymharir hyn gyda'r ffrwd refeniw net h.y. y swm a gyllidir drwy Dreth Cyngor, Trethi Annomestig Cenedlaethol a grantiau cyffredinol gan y llywodraeth.

	Gwir 2024/25	Amcan 2025/26	Cyllideb 2026/27	Cyllideb 2027/28
Costau Ariannu (£m)	8.5	10.7	10.7	10.8
Cyfran y Llif Refeniw Net (%)	2.5%	3.0%	3.0%	2.9%

Dangosyddion Rheolaeth Trysorlys

Mae'r dangosyddion hyn (Meincnod Ymrwymiad, Strwythur Aeddfedrwydd Benthyciadau, Buddsoddiadau Rheolaeth Trysorlys Tymor Hir) yn cael eu hadrodd ar wahân fel rhan o'r Adroddiad Rheolaeth Trysorlys am y cyfnod dan sylw.